

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПРОФЕСІЙНА АДАПТАЦІЯ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ

підготовки магістра
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка
(олігофренопедагогіка)»

Силабус вибіркового освітнього компонента «Професійна адаптація асистента вчителя»
підготовки магістра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна
освіта», за освітньо-професійною програмою «Корекційна психопедагогіка
(олігофренопедагогіка)»
»

Розробник: Стасюк Людмила Павлівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної
освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: _____ (Кузава І.Б.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри спеціальної та
інклюзивної освіти**
протокол № 2 від 21 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри: _____ (Кузава І.Б.)

I. Опис освітнього компонента

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Форма навчання	<u>Галузь знань</u> 01 Освіта / Педагогіка <u>Спеціальність</u> 016 Спеціальна освіта <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка) <u>Освітній рівень: другий (магістерський)</u>	Вибірковий
Кількість годин 120		Рік навчання 1
кредитів 4		Семестр 1
ІНДЗ:		Аудиторні – 24
		Лекції - 10
		Практичні - 14
	Самостійна робота – 88год.	
	Консультації –8 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання - українська		

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Форма навчання	<u>Галузь знань</u> 01 Освіта / Педагогіка <u>Спеціальність</u> 016 Спеціальна освіта <u>Освітньо-професійна програма</u> Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка) <u>Освітній рівень: другий (магістерський)</u>	Вибірковий
Кількість годин 120		Рік навчання 1
кредитів 4		Семестр 1
ІНДЗ:		Аудиторні – 10
		Лекції - 4
		Практичні- 6
	Самостійна робота – 96год.	
	Консультації –14 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання - українська		

II. Інформація про викладача

Стасюк Людмила Павлівна
 Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380996260162, Lust.Stasuk1991gmail.com

Дні занять (згідно електронного розкладу на сайті університету)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента «Професійна адаптація асистента вчителя» є вибіркоким документом Волинського національного університету імені Лесі Українки, який розроблено кафедрою спеціальної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 016 Спеціальна освіта денної форми навчання. Силабус укладено згідно з вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Вивчення освітнього компонента «Професійна адаптація асистента вчителя» передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі спеціальної освіти відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта, світових тенденцій та національного досвіду України.

Реформа освіти висуває нові вимоги до олігофренопедагогів, які мають аналізувати та оцінювати власний професійний імідж асистента вчителя з огляду на сучасні вимоги суспільства до фахівця; обговорювати професійні проблеми, що виникають у освітньо-виховному процесі в ЗЗСО з усіма його учасниками, самостійно планувати і здійснювати заходи щодо створення, розвитку і корекції власного позитивного професійного іміджу; застосовувати найбільш доцільні форми та методи роботи з колегами; аналізувати можливі проблеми, що виникають в процесі адаптації молодого фахівця та способи їх вирішення. володіти сучасними науковими теоретичними знаннями, методичними уміннями й навичками, креативним мисленням

ОК є професійно-орієнтованим у системі педагогічної підготовки.

2. Пререквізити

Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички, сформовані у ході вивчення ОК «Корекційна психопедагогіка», практика в закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти.

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідною основою для подальшого вивчення ОК «Організація інклюзивної освіти дітей з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями», педагогічної переддипломної практики в закладах загальної, спеціальної та інклюзивної освіти, підготовці кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Змістом освітнього компонента «Професійна адаптація асистента вчителя» є розкриття: суті «адаптації»; формування професійної готовності молодого фахівця; основні форми і методи роботи з асистентом вчителя; сутність синдрому «професійного вигорання» та його взаємозв'язок з професійним стресом; причини виникнення та шляхи розв'язання конфліктних відносин у педагогічному колективі закладу освіти, аналіз проблем, що виникають в процесі адаптації молодого фахівця та способи їх вирішення.

Метою ОК - формування у здобувачів освіти ґрунтовних знань про сутність, структуру та види адаптації у педагогічній діяльності, усвідомленого розуміння законів перебігу професійного становлення та формування готовності майбутнього фахівця до організації успішної педагогічної діяльності.

Завдання вивчення освітнього компонента - у здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти:

опанувати специфіку адаптації асистента педагога у роботі з дітьми з інтелектуальними та (або) фізичними порушеннями;

- формувати уміння та навички практичної педагогічної діяльності в закладах освіти;
- сформувати уміння застосовувати адекватні завданням зміст, форми, методи, засоби та прийоми роботи;

- сформувати уміння методично правильно й доцільно організовувати освітній процес у закладах спеціальної та інклюзивної освіти, здійснюючи при цьому корекційно-розвивальний вплив на дітей з особливими освітніми потребами;

- опанувати особливості діагностичної, інформаційно-пояснювальної, комунікативної роботи;

- аналізувати та оцінювати власний професійний імідж педагога спеціальної освіти з огляду на сучасні вимоги суспільства до фахівця;

- розробляти стратегії педагогічної взаємодії.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка (олігофренопедагогіка)» у ході вивчення освітнього компонента «Професійна адаптація асистента вчителя» у здобувачів освіти необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого - педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Результати навчання (РН):

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у

PH 12. Організувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

PH 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

Soft skills(т. зв. «м'які навички», «соціальні навички», «універсальні навички» чи «навички успішності»): вміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: загальнонаукові й психолого-педагогічні методи; сучасні методи корекційного навчання: теоретико-інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі, методи організації самостійної роботи, контрольної-оцінювальної; традиційні та нетрадиційні методи навчання. Зокрема: 1) словесні (бесіда, розповідь, пояснення, диспут); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (вправа, практична робота) (за джерелом інформації); 2) індукція, дедукція; традукція (за логікою викладу); 3) пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові, дослідницькі (за рівнем пізнавальної активності); 4) методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок (за основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання); 5) інтерактивні методи тощо.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 1 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю Бали
Тема 1. Адаптація як багатоаспектний процес	18	2	2	13	1	ДС, РМГ, УО, ІРС / (макс. к-сть балів за практ. заняття – 10)
Тема 2. Професійна адаптація особистості педагога.	16		2	13	1	ДБ, РМГ, УО, ІРС / 15
Тема 3. Стрес і особистість асистента вчителя.	18	2	2	13	1	ДС, РМГ, УО, ІРС / 15
Тема 4. Міжособистісні конфліктні відносини у педагогічному колективі.	18	2	2	13	1	ДС, РМГ, УО, ІРС / 15
Тема 5. Наставництво як процес формування особистості асистента вчителя.	17	2	2	12	1	ДС, РМГ, УО, ІРС / 15
Тема 6. Самоосвіта як одна з ефективних форм, що сприяє професійній	14		2	12	2	ДС, РМГ, УО, ІРС / 15

адаптації асистентів вчителів						
Тема 7. Детермінанти професійного вигорання молодих спеціалістів	17	2	2	12	1	ДС, РМГ, УО, ІРС / 15
Всього годин/балів	120	10	14	88	8	100

Таблиця 2 (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю Бали
Тема 1. Адаптація як багатоаспектний процес .	20	2		16	2	ДС, РМГ, УО, ІРС / (макс. к-сть балів за практ. заняття)
Тема 2. Стрес і особистість асистента вчителя	25		2	20	3	ДБ, РМГ, УО, ІРС / 30
Тема 3. Наставництво як процес формування особистості асистента вчителя.	25	2		20	3	ДС, РМГ, УО, ІРС /
Тема 4. Самоосвіта як одна з ефективних форм, що сприяє професійній адаптації асистентів вчителів	25		2	20	3	ДС, РМГ, УО, ІРС / 30
Тема 5. Детермінанти професійного вигорання молодих спеціалістів	25		2	20	3	ДС, РМГ, УО, ІРС / 40
Всього годин/балів	120	4	6	96	14	100

Примітки: ¹/ Moodle, Zoom – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс навчальної дисципліни у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора

² / *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, Р – реферат, аналітичне есе, УО – усне опитування тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Розробити план роботи школи молодого асистента вчителя «Сходинки майстерності».
2. Розробити анкету для визначення професійних та особистісних якостей асистента вчителя.
3. Розробити анкету оцінювання професійної підготовки педагога закладу освіти.
4. Розробити анкету для вивчення задоволеності асистентів вчителів своєю професією і роботою.

5. Розробити «Поради молодому асистенту вчителя», для ефективної адаптації до професійної діяльності.

6. Написати реферат на одну із тем: «Сучасний стан професійного розвитку молодих педагогів», «Позитивний професійний імідж асистента вчителя як педагогічна проблема». Обсяг реферату 10-15 аркушів формату А4. Структура реферату: титульний аркуш, план, вступ, основний текст, висновки, список використаних джерел.

7. Написати незалежну характеристику на свого одногрупника як на асистента вчителя, не вказуючи при цьому його імені, але наголошуючи на його професійних якостях, перевагах, досягненнях, а також недоліках.

8. Розробити «Заповіді сучасного асистента вчителя».

9. Розробити рекомендації для асистентів вчителів щодо попередження і подолання конфліктних ситуацій у його професійній діяльності.

10. Написати (описати) свій особистісно-професійний автопортрет, який би відображував позитивні риси, які можуть допомогти, а також недоліки, що можуть стати перешкодою, у професійній адаптації у майбутній професійній діяльності.

Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Професійна адаптація асистента вчителя» здійснюється на основі результатів поточного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень студентів. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у *таблиці 2* силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, **100**.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:*

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передуює семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у

формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль знань здобувачів освіти з ВОК «Професійна адаптація асистента вчителя» здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 28.06.2022 р. URL: <https://v.gd/DgfFFL>.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час *поточного контролю* за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента «Актуальні питання ранньої діагностики та підтримки розвитку дитини» в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів, як правило, – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
7-10 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4-6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1-3 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який недостатньо повно володіє навчальним матеріалом, необґрунтовано його викладає, частково розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі істотні неточності та незначні помилки.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Питання до заліку

1. Сутність і зміст процесу адаптації.
2. Види адаптації особистості.
3. Індивідуально-психологічні особливості адаптаційного процесу.
4. Психологічна адаптація фахівця.
5. Фактори психологічної адаптації особистості.
6. Проблема психологічної готовності асистента вчителя до педагогічної діяльності.
7. Деадаптація особистості асистента вчителя.
8. Психологічна структура та чинники деадаптації молодих педагогів до педагогічного колективу.
9. Переадаптація і реадаптація особистості.
10. Професійна адаптація особистості.
11. Фактори професійної адаптації особистості.
12. Провідні принципи ефективних сучасних технологій адаптації молодого фахівця.
13. Види та функції професійної адаптації особистості.
14. Сучасний стан професійного розвитку асистентів вчителів у ЗЗСО.
15. Деадаптивні комплекси особистості.
16. Види стресу.
17. Стрес у трудовій діяльності.
18. Захист від стресу.
19. Правила психологічних захистів особистості.

20. Розуміння і види професійної готовності фахівця.
21. Структура професійної готовності фахівця.
22. Психологія успішної діяльності фахівця.
23. Взаємозв'язок між процесами соціально-професійної адаптації та особистісним і професійним розвитком педагогів.
24. Педагогічні умови адаптації асистента вчителя до професійно-педагогічної діяльності.
25. Конфлікт як соціально-психологічного феномена.
26. Динаміка і класифікація конфліктів.
27. Причини виникнення конфліктних відносин.
28. Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій: попередження конфлікту; управління конфліктом; прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях; розв'язання конфлікту.
29. Стили поведінки опонентів у конфліктній ситуації: конкуренція, співробітництво, уникання, пристосування, компроміс.
30. Шляхи формування сприятливого соціально-психологічного мікроклімату в колективі дошкільного навчального закладу.
31. Система роботи з молодими спеціалістами у закладі освіти з формування професійної компетентності.
32. Колективно-групові форми роботи з молодими фахівцями у ЗЗСО.
33. Індивідуальні форми роботи з молодими фахівцями у ЗЗСО.
34. Інтерактивні форми роботи з молодими педагогами.
35. Консультування як одна з форм забезпечення підтримки діяльності молодих педагогів.
36. Основні методи роботи наставника з молодим спеціалістом.
37. Основні напрями роботи вчителя-наставника.
38. Основні завдання вчителя-наставника.
39. Права та обов'язки вчителя-наставника.
40. Права та обов'язки молодого спеціаліста.
41. Оцінка діяльності асистента вчителя керівником закладу освіти.
42. Підвищення педагогічної майстерності асистента вчителя.
43. Самоосвіта як одна з форм підвищення кваліфікації педагогів.
44. Вимоги до організації самоосвіти педагогів у закладі освіти.
45. Вимоги до плану самоосвіти молодих асистентів вчителя.
46. Поняття «Професійне вигорання».
47. Симптоми професійного вигорання.
48. Сфери особистості, які страждають через професійне вигорання.
49. Фактори, що сприяють створенню позитивного психологічного клімату в педагогічному колективі.
50. Профілактика та подолання синдрому «професійне вигорання».

9. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Андрищенко Т. К. Шляхи удосконалення професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів в системі післядипломної освіти // Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Мін-во освіти і науки України, Херсон. держ. ун-т. Херсон : Вид-во ХДУ, 2009. Вип. 51. С. 236-239.
2. Баденко, І. В. Використання інтерактивних форм роботи з педагогами // Таврійський вісн. освіти. 2014. № 4. С. 53-59.
3. Бахіча Е. Е. Проблема підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до професійної діяльності в науково-педагогічних дослідженнях // Наука і освіта. 2013. № 1/2 : Психологія і педагогіка. С. 122-126.

4. Берека В. Є. Професійна підготовка працівників дошкільної освіти: організаційнопедагогічний аспект : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Хмельницький : Цюпак А. А., 2014. 191 с.
5. Беленька Г. В. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів в умовах ступеневої підготовки : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.08 «Дошкільна педагогіка» Київ : [б. в.], 2012. 38 с.
6. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. 319 с.
7. Богініч О. Л. Педагогічні технології як фактор удосконалення підготовки фахівців дошкільної освіти. Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту : передшкільна освіта: проблеми та перспективи / Миколаїв. держ. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Ін-т пед. освіти. Миколаїв : МДУ, 2008. Спецвип. : Педагогічні науки : зб. наук. пр. у 2 т., Т. 2 : Проблеми передшкільної освіти в сучасних умовах. С. 29-40.
8. Бойчук П. М. Стан та перспективи підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу / Наука і освіта. 2011. № 4 (Педагогіка). С. 40-42.
9. Гаращук О. Школа професійної майстерності як одна з форм підвищення кваліфікації працівників. Прак. упр. дошк. закл. 2014. № 10. С. 6-11.
10. Іванова О. Підвищення інформаційно-комп'ютерної компетентності педагогів. // Вихователь-методист дошкільного закл. 2010. № 2. С. 22-30.
11. Ізвєкова, Н. Моніторинг професійної компетентності педагогів / Надія Ізвєкова // Школа. – 2013. – № 2. – С. 67–95; № 3. – С. 64-95.
12. Крикун А. Професійна адаптація вихователів дошкільної освіти до роботи з дітьми в інклюзивних групах / Імідж сучас. педагога. 2011. № 8/9. С. 93-95.
13. Кудрявцева О. А. Формування професійної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти засобами ділової гри // Наука і освіта. 2011. № 6 (Педагогіка). С. 132-136.
14. Мельникова В. Ділова гра: робота з педагогічним колективом // Управління. 2014. Серп. (№ 8). С. 25-27.
15. Моделювання портфолію педагога : навч.-метод. посіб. з навч. дисципліни «Школознавство» для студентів пед. ф-ту / М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка ; [уклад. Бахмат Наталія Валеріївна]. 2-ге вид., переробл. і допов. Кам'янець-Подільський : Буйницький О. А., 2014. 65, [1] с. Бібліогр.: с. 60-64.
16. Нестеренко В. В. Фактори навченості майбутніх вихователів у професійній підготовці в системі заочного навчання // Наука і освіта. 2012. № 5 : Педагогіка. С. 50-55.
17. Романюк І. А. Діагностика як метод моніторингових досліджень професійної компетентності педагогів дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. Упр. освіти Миколаїв. міськради. Наук.-метод. центр. Запоріжжя : ЛІПС, 2011. 154 с.
18. Цветкова О. О. Ділова гра для вихователів «Тест на толерантність» // Дошкільний навч. закл. 2010. № 5. С. 12–16.
19. Шовкопляс О. М. Проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів з питань реабілітації фізичного розвитку і здоров'я дітей дошкільного віку // Вісн. Глухів. держ. пед. ун-ту. Серія: Педагогічні науки / Глухів. держ. пед. ун-т. Глухів : ГДПУ, 2007. Вип. 9. С. 36-41.
- 20.

Інтернет-ресурси:

1. ioso/iip.net.net
2. ndce.ru/new/title.htm/

3. www.mon.gov.ua
4. www.ispukr.org.ua
5. Дегтяренко Т.М. Інформаційні технології в системі корекційно-реабілітаційної допомоги [Електронний ресурс] *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 6 (20). Режим доступу до журналу : [http:// www.ime.edu-ua.net/em20/emg.html](http://www.ime.edu-ua.net/em20/emg.html).
6. Дефектологический словарь www.defectology.ru
7. Инклюзивное образование : проблемы совершенствования образовательной политики и системы : материалы Междунар. конф., 19-20 июня 2008 года / [редкол.: Г.А. Бордовский (пред.) и др.]. СПб. : Изд-во РГПУ, 2008. 215с.; То же [Электронный ресурс]. URL:<http://socpolitika.ru/files/rus.pdf> (20.09.10).
8. Крок: клуб працівників спеціальної освіти <http://krok.org.ua>.